

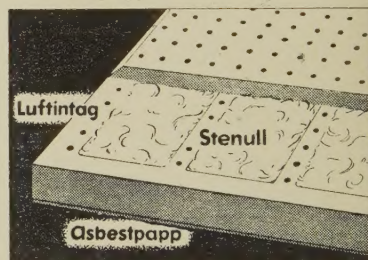

SOUNDEX

den **brandsäkra** plattan för akustik och ventilation

1 Brandsäker konstruktion
Soundex-plattan typ IL är tillverkad av ett obrännbart massamaterial och pressgjuten i stålform. Stenull i kassetten samt asbestpapp på plattans baksida absorberar ljudet. Soundex typ AL tillverkas av aluminiumplåt.

4 starka skäl att välja SOUNDEX

2 Separata hål för luft och ljud • Soundex-plattan är konstruerad så att hålen för friskluftinblåsning kan varieras till önskat antal och de är helt skilda från den ljudabsorberande stenullen. Antalet hål för friskluft och ljudabsorption är i vardera fallet idealiskt.

3 Exakthet i mått och vinklar • Pressgjutning i precisionstillverkade stålformar borgar för en absolut exakthet i

mått, vinklar och perforatur. Detta underlättar självfallet monteringen och ger som resultat täta och vackra undertak.

4 Vacker färdigbehandlad yta • Soundex kräver ingen målning på arbetsplatsen. Typ IL levereras i en benvit färgton med mycket god ljusreflexion. Typ AL kan genom eloxering levereras i varje önskad färgton.

Skriv och begär SOUNDEX-broschyren.

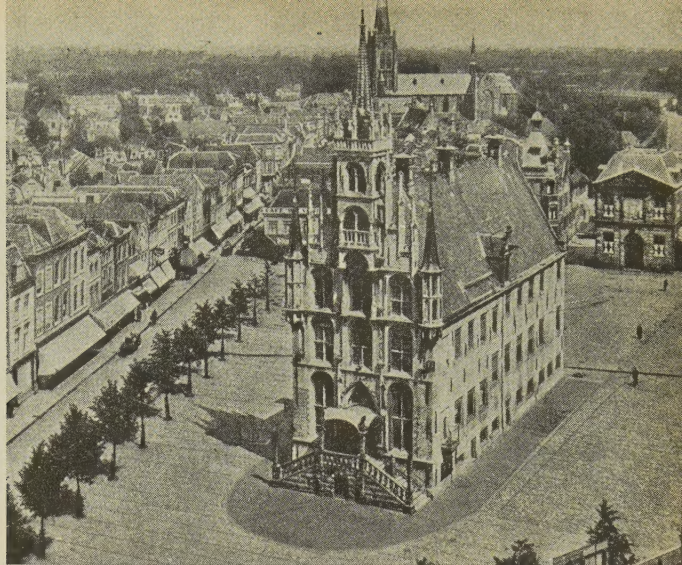
Vi upprättar förslag och ritningar samt utför svängningstekniska beräkningar och mätningar.

INGENJÖRSFIRMAN ZERO AKTIEBOLAG

STORA NYGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 23 27 05

STADSHUS

Ett stadshus är en symbol. En manifestation av stadens administrativa hjärna. Som sådan är stadshuset en monumentalbyggnad. Utöver de rent rationella kraven på ett väl funktionerande kontors- och expeditionshus kommer de svårdefinierbara känslöspunkterna, som hänger samman med vår önskan att se en symbol fullödigt manifesterad.

En stad behöver ett centrum. Den lilla staden har sitt lilla torg vid vilket den söker visa sitt allra vackraste ansikte. Här ligger dess samhällsliv koncentrerat med stadshuset — rådhuset, torgbrunnen och kyrkan.

Medeltiden med sitt blomstrande och folkliga stadsliv har givit oss de finaste exemplen på levande stadshus vid stimulerande torgbildningar. Under gotiken nås kulmen. Tänk på de flamländska torgen med sina kärleksfullt utformade juvelskrinrådhus eller den medeltida-italienska staden som t. ex. Florens med sitt rådhus och främst av alla Venedig med Dogepalatset, San Marco, Markusplatsen och Piazzettan. Här har festligt folkliv fått en inramning som aldrig hittills överträffats. Här visas vad levande monumentalitet är. Men även det lilla anspråkslösa torget och stadshuset kan behandlas med samma kärlek.

Häriifrån är steget ganska långt till de nya svenska stadshusen, som planeras i centrum av så många växande städer. Ett modernt stadshus göres ofta som ett enbart torrt rationellt kontors- och expeditionshus med ett mer eller mindre slätstruket ansikte. Man har dock en känsla av att det inte räcker med detta. Och så försöker man blåsa in något mera i huset.

Men man är osäker. Vad är det som fattas? Vårt samhällsliv är alltför torftigt, tillknäppt och schematiskt rutinerat för att naturligt ge plats för ett levande rikt stadshuspalats. Allting luktar och smakar av olika sorters trista system i stället för varmt spontant liv. I Stockholms stadshus försökte Ragnar Östberg med övermänskliga ansträngningar åstadkomma en rikt levande byggnad. Han lyckades endast delvis att ge en festlig ram kring stadens officiella gästbudshus. Det expeditionella fick komma i andra och tredje hand. Det är så mycket som skär sig och är falskt trots allt det praktfullt överdådiga. Det var 1923. Nu tjugofem år senare i en värld som är så helt annorlunda, är det en sprudlande stadshusbyggnadsaktivitet. Det

är länge se'n, om någonsin, som det i Sverige under en kort tidsperiod existerat en så rik serie av monumentala byggnadsuppgifter, åtminstone på papperet. Kanske kommer uppgifterna i fel arkitekturperiod. Vi har gått igenom trettiotalets nödvändiga renings- och förnygringsbad men ännu inte hunnit så långt i den förrikade och förmänskligade period, som vi tror att vi rör oss i. Reaktionära och ibland nästan skrattretande återfall i tjugotalets pretentiöst estetistiska period omväxlar med krampaktiga försök till en vår tids egen monumentalstil. Man rör sig så ofta med konstlade medel, okonstruktiva valformer, krystatade takformer och egendomligt påvra försök till ornering. Egendomligt är också att se den formalistiska tendensen i planlösningen. En stor och abstrakt geometrisk form förekommer ofta under vilken planen får foga sig. Fängelse. I några glädjande fall finns visserligen en charmerande enkel och osökt (men neutral) arkitektur. Självfallen frodighet och överdåd motarbetas ju av den karga tiden med sin tillknäppta penningpung. På sin höjd ett litet frimärke över dörren — det är »konsten». Alvar Aaltos tidigare i »Byggmästaren» visade projekt till Avesta stadscentrum och Nynäshamns stadshus utgör stimulerande undantag från ovanstående i sin friskt fabulerande anda, även om inte heller de är helt övertygande äkta.

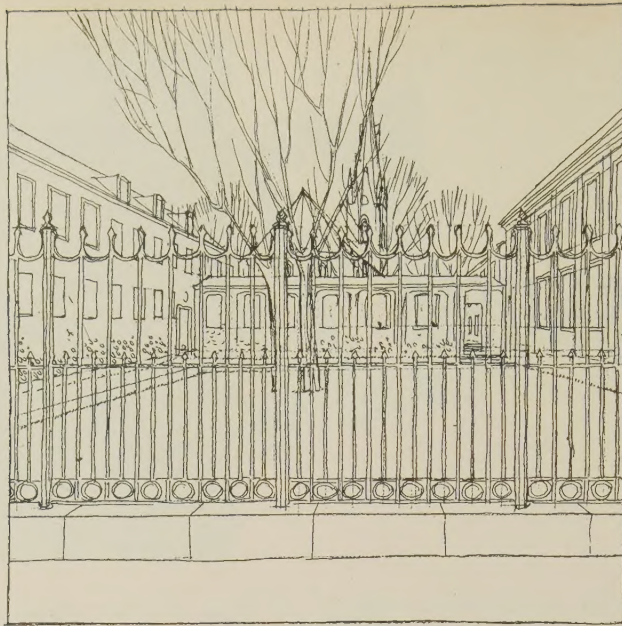
När man ser alla dessa stadshustävlingsprojekt verkar det som om vi inte alltid skulle orka med tidens tempo, som om vi skulle behärskas i stället för behärska. Vi blir sönderjaktade och trasiga. Arkitekterna förlorar ibland intresset i tävlingshetsen.

De platsbildningar man kan spåra i nya stadsplaner är med några få undantag ganska schematiskt torftiga. Och det är ju naturligt. En plats behöver lång tid för att växa fram och få liv. Nog finns det arkitekturuppgifter. Men vad som alltför ofta saknas är tiden att leva sig in i uppgiften.

Vi söker det äkta och levande. Inte det skrämmande magnifika, imperatoriska, nedtrampande. Inte död epigonism (om än aldrig så estetistisk). Nej, en sann och friskt frejdig samhällsanda med karska individer, som förstår orden demokrati och kärlek. Vår tid kommer säkert också att få ett stadshus att glädjas åt.

L. R.

Vignett: Stadshus, Gouda, Holland.

STADS- OCH RÅDHUS

i Linköping

De flesta tävlingarna de sista åren ha gällt stads-
hus av varierande storleksordning och i skiftande
miljöer. Enligt prisnämndens utlåtande har i detta
fall uppgiften varit svårare än de tävlande, egent-
ligen haft klart för sig. Även med tonvikt på de
lokala omständigheterna räcker knappast enbart denna
förklaring som motivering till ett uteblivet fullödigt
resultat. Tendensen har varit skönjbar i andra fall
och har förvisso djupare rötter, men skall icke här
vidare utvecklas.

Uppgiften gällde att inom kvarteren Ambrosia och
Basfiolen skapa en representativ bebyggelse för de
i det digra programmet angivna lokalbehoven. Grann-
skapet till Domkyrkan och S:t Lars, det utsatta läget
vid torget och Stora Hotellet som en dominant vid
detta bildade en svärbemästrad miljö. Enligt de med-
delade anvisningarna borde den representativa delen
av bebyggelsen ligga i Basfiolen mot torget, för Am-
brosias del borde Domkyrkogatans karaktär bibehållas
och elverkets byggnad i det längsta söka bevaras.
Genom den olika karaktären på de angränsande stads-
partierna få de båda kvarteren väsentligt skilda för-
utsättningar. Det är icke lätt att i två kvarter med
så olika kynne och med en trafikled emellan skapa
det samlande uttryck för stadens vilja att represen-
tativt manifesteras sig.

Det ingick även i programmet, att den övriga be-
byggelsen vid torget borde studeras. Att detta icke
skett i någon som helst omfattning har måhända sin
grund i att redan den första delen av programmet
satte de tävlandes krafter att omspanna den krävande
uppgiften på alltför stora prov. De sista frostnätterna
före tävlingens inlämnande har sett många förslag
stelnas för tidigt.

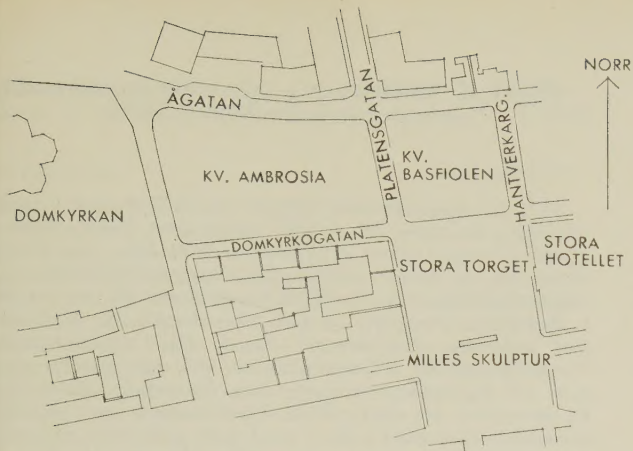
Trettiosex förslag inkommo, vilka samtliga togos
upp till bedömning. Bortsett från dem, som visserligen

redovisa ett samvetsgrant och ärligt arbete, men vars
arbetsinsats kanhända är av större värde i andra sam-
manhang, synas de flesta ha berikat synpunkterna på
uppgifterna. Men bekräftas icke iakttagelsen, att det
saknas något väsentligt i dagens tävlingsresultat? Var
finns friskheten och de bärande idéerna? Var finns
den betvingande lusten att skapa och de porlande käll-
flödena? Embryot till andlig förnyelse som motvikt
till smalhusutredningskommittéernas betänkanden och
standardiseringskommissionernas steriliserade produk-
ter? Man är frestad att med en lätt överdrift säga att
utbytet inskränker sig till att den ena parten begär
så gott som färdiga entreprenadhandlingar och svaret
blir av den andra ett fiskande efter enbart penning-
prisen — med gammal skäpmat på kroken.

De belönade förslagen representera olika alterna-
tiva utformningar av uppgiften. Det skulle ha varit
intressant, att i en del fall sett vad andra uppslag
gett med en ytterligare bearbetning. I dessa fall har
emellertid prisnämnden fördomsfritt tagit vara på allt
av intresse och dess meddelade riktlinjer i det all-
männa utlåtandet synas vara en stor tillgång, när
stadshusfrågan skall föras i hamn.

Första priset »Vedi il duomo» har sin styrka i ut-
formningen av kvarteret Basfiolen. Förslaget visar
en mycket god framkomlig väg och bör vid en över-
arbetning kunna få en mera harmoniskt proportione-
rad torgfasad. Det finns många praktiska detaljer i
förslaget, speciellt indragningen av fasaden mot Hant-
verkargatan och utformningen av en parkeringsficka
där, varigenom hushöjdernas relation till gatubreddens
också beaktats. Stadsplanetekniska hänsyn är i all-
mänhet eljest ganska sällsynta i tävlingar av detta
slag.

Vignett: Motto »Aster», gårdshild från kv. Ambrosia.

Vy från torget.

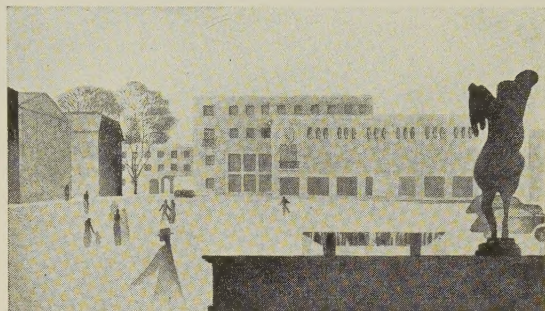
De båda med andra pris belönade »Sensommarnätter» och »Tre bågare blandat» har en nyansering av volymen mot torget gemensam med första priset. I »Sensommarnätter» har den ansatsen en mjukare och mänskligare skala och förslagsställarna synas ha lyckats bäst bland dem, som sökt klara dualismen att få byggnadens huvuddel att vända sig mot torget, men samtidigt fånga in kvarteret Ambrosias bebyggelse och blicken mot domkyrkan.

Förslaget »Possunt nec posse videntur» och »Arkad igen» har båda en mäktig skärmfasad mot torget och får svårt att samsas med Stora Hotellet, så länge det står i sitt nuvarande skick. Respekten för Stora Hotellet kan möjligen ifrågasättas, då utsikterna att reglera bebyggelsen vid Torget bör vara ganska stora, när stadshuset blir aktuellt byggnadsproblem.

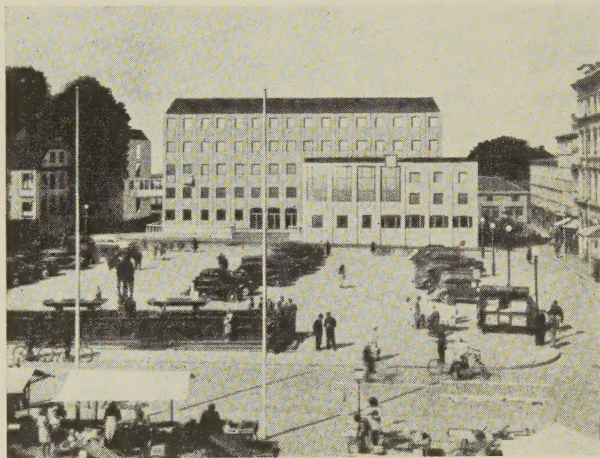
Det enda inköpet, »Aster», ger i mer än ett avseende en tankeställare. Det har ifrågasatts till bedömning på grund av sin ofullständighet. Denna reaktion mot det ointressanta tyngande godset i de begärda handlingarna är förståelig. Det pekar hän mot en omprövning av sättet att meddela goda uppslag för att lösa en byggnadsfråga av denna storleksordning. Förslaget äger en befriande ledighet i balanseringen av kvarteret Ambrosia, där de spända arbetsamma kropparna i de övriga förslagen te sig skäligen oviga vid en jämförelse. Presentationen är utstuderat elegant i sin föredömliga enkelhet.

Prisnämnden förordar första priset till utförande, en rekommendation, som villigt understrykes, och därmed tangeras en känslig fråga. Bör det icke vara självklart, att när en allmän tävling hålles, tävlandets mening skall följas. Ett förslag som visar ett företräde framför andra bör få möjlighet att fullföljas. I annat fall kan man ifrågasätta, om icke andra former, där icke så många ansträngningar godtyckligt exploateras, äro smakligare och ärligare och måhända ger ett väl så gott resultat. Vissheten, att förutom de byggnadspolitiska, osäkra möjligheterna att förverkliga en idé, det även tillkommer känslan av att djungeln utbreder sig och dess lagar tillämpas, när det prisbelönta förslaget går vidare, ger redan på ett tidigt stadium en tävlingsuppgift dess irrationella karaktär, inverkar menligt på målsättningen och bidrager till att det hela blir ett chansande med ihålligt innehåll.

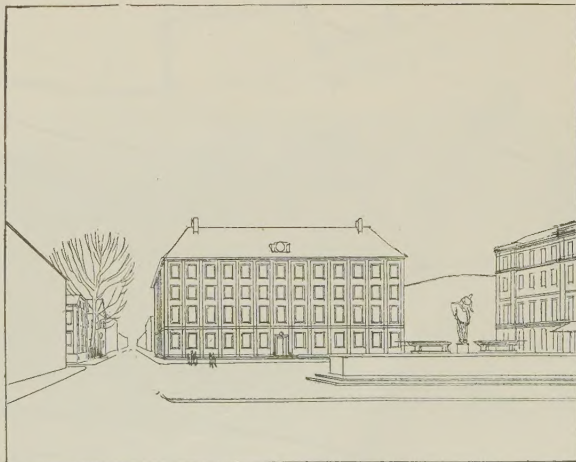
Gösta Nordin

Vedi il duomo.

Tre bågare blandat.

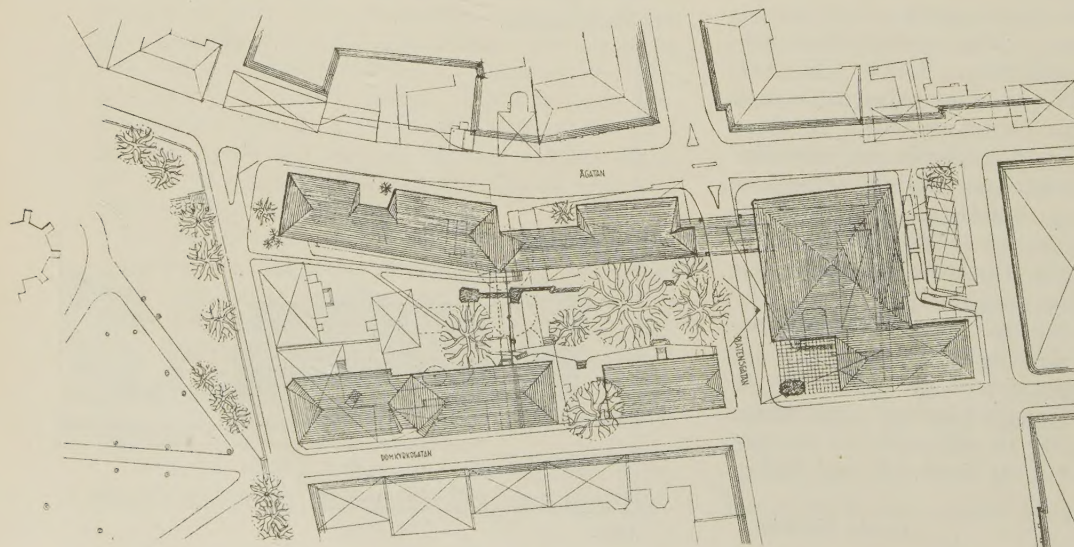
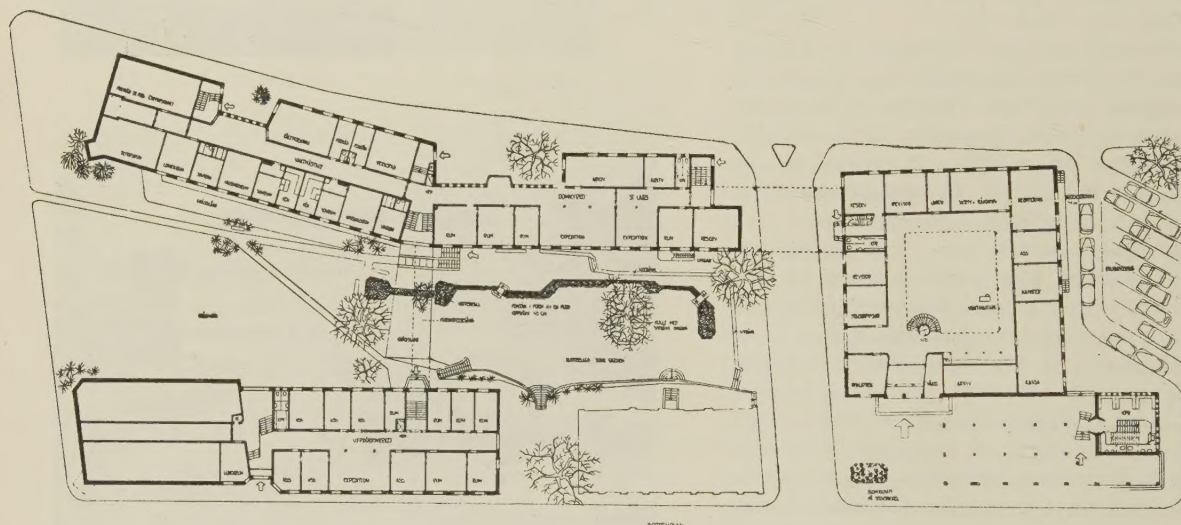

Aster.

Till kv. Bastiolen har förlagts en hallbyggnad i fyra våningar, indragen från såväl torget som Hantverkaregatan. Framför denna och förskjuten åt öster har föreslagits en på pelare upplýft lägre byggnad innehållande stadsfullmäktigesalen. De båda byggnaderna gå vackert in i stadsbilden men äro ej helt tillfredsställande avrädda mot varandra. Huvudentrén ligger något undanskymd. Parkeringsplatsen i kvarterets östra del, som rummets genom att byggnaden indragits från Hantverkaregatan är en anordning av stort värde. Planlösningen av byggnaderna i torgkvarteret är i stort sett god, men de inre kommunikationerna äro i vissa fall otillfredsställande.

Architectural drawing of the front facade of the building. It features a central entrance with a door topped by a crest and a small window. To the left of the entrance is a large window with multiple panes. To the right is a row of five tall, narrow windows, each with a decorative top section. The building has a multi-story appearance with a textured upper section.

Byggnadskostnaden är låg.

108 Byggmästaren 1948, 7

»Sensommarnätter». 2:a pris 4000 kr. Arkitekter SAR E. F. Dahl och A. Strömdahl, Stockholm.

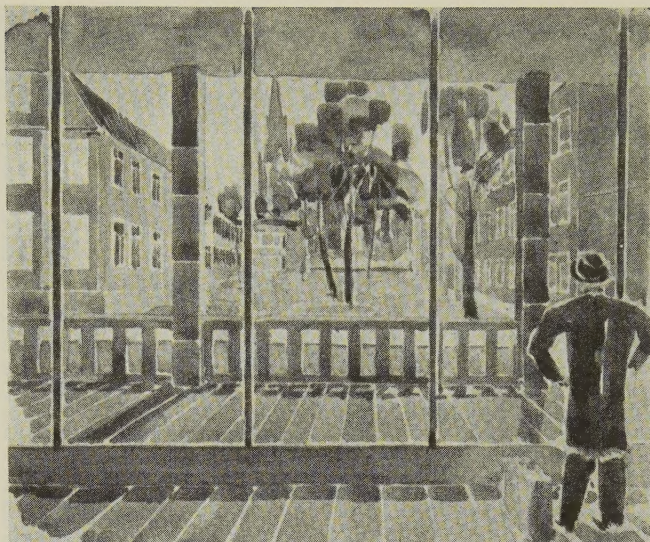
Prisnämnden:

Bebyggelsen är trevligt och förtjänstfullt anordnad med en högre välproportionerad del vid Stora Torget och lägre längor utmed Domkyrkogatan och Ägatan, vilka passa bra till dessa gators gammaldags karaktär. Bebyggelsen i kv. Ambrosia har fyndighet och omväxling och hör till de lösningar som förmått öppna mot kyrkan genom kvarteret och ändå icke stänga perspektivet i Ägatan. Bebyggelsen av torgkvarteret är för hög i förhållande till Hantverkaregatan och Ägatan bredd.

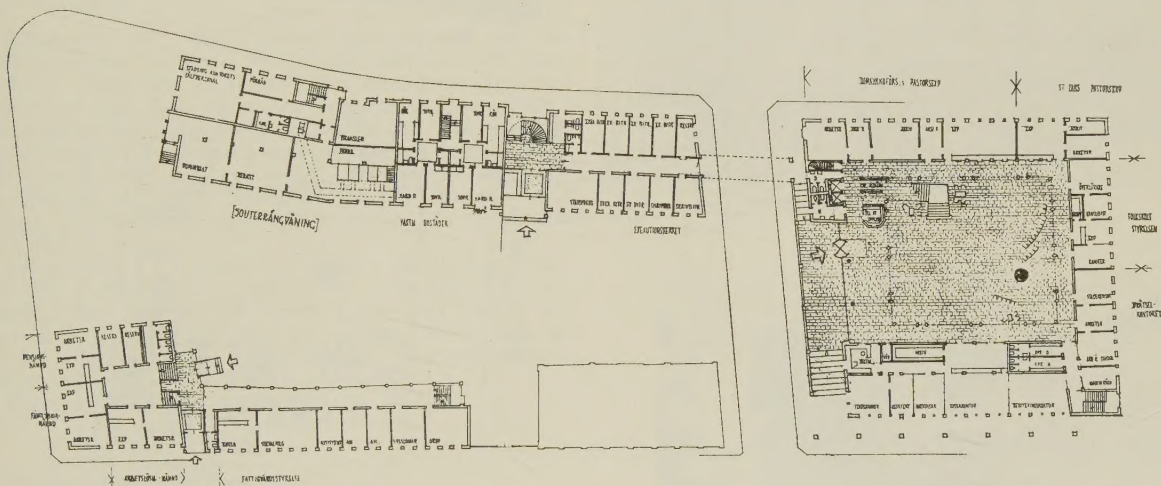
Det ur vissa synpunkter goda huvudgreppet motsvaras tyvärr icke av lika goda planer. Hallen i huvudbyggnaden är onödigt stor. Trapporna äro något oklart förlagda och ej väl utformade, båda de stora sessionssalarna med tillhörande utrymmen äro mindre väl studerade och de lokaler som förlagts bakom arkaden vid torget få dålig belysning. Lokalgrupperingen är annars i stort sett riktig. Den övertäckta hallen borde med sina stora mått hellre gjorts som en öppen gård.

Fasaderna ha en passande skala och god utformning. Lämpligheten av huvudfasadens arkad mot torget kan ifrågasättas, eftersom lokalerna bakom densamma få alltför dåligt ljus, och den dessutom icke ens av utseendeskäl synes motiverad.

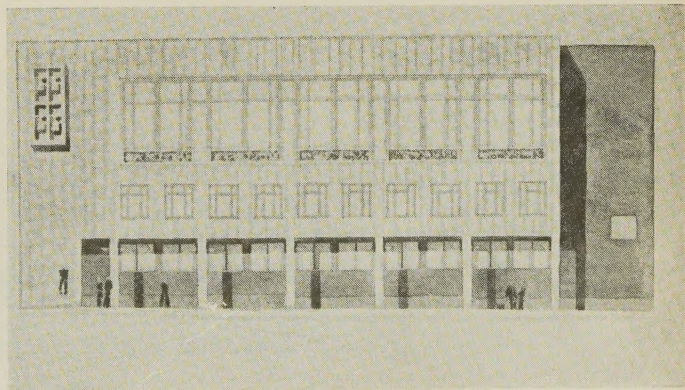
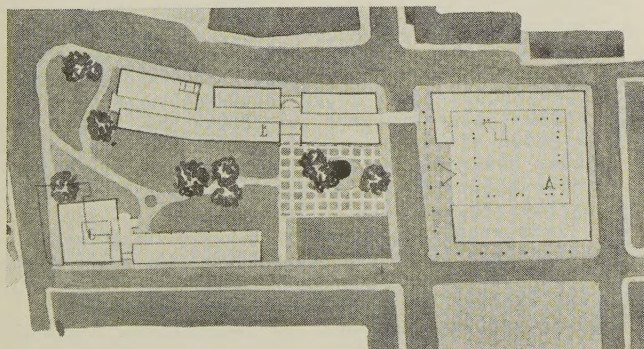
Reservutrymmen äro mycket för små. Byggnadskostnaden är jämförelsevis hög.

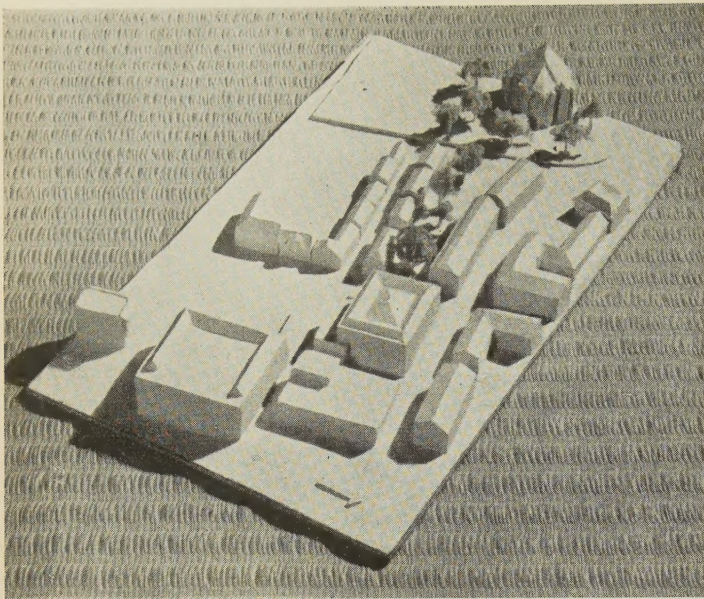

Ambrosias gård sedd från Basfiolen.

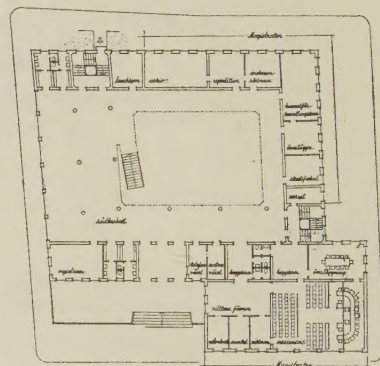
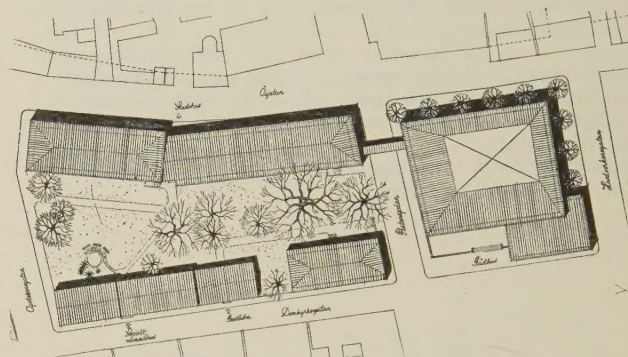
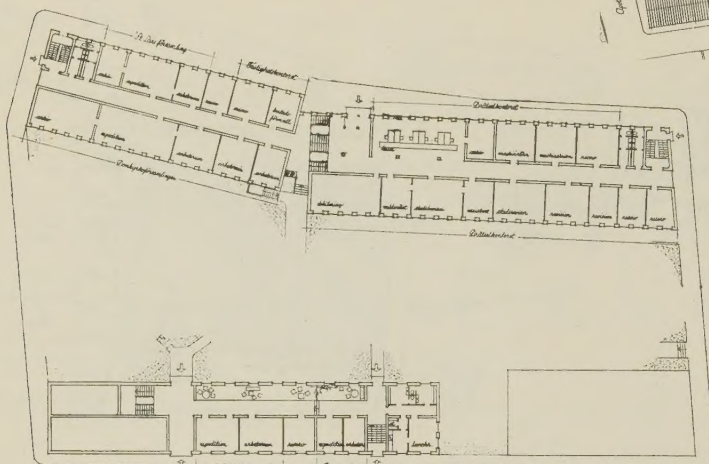

Bottenplan. Skala 1:1000.
Situationsplan. Skala 1:2000.
Fasad. Skala 1:500.

Situationsplan. Skala 1 : 2000.
Bottenplan. Skala 1 : 1000.

»Tre bågare blandat». 2:a pris 4000 kr. Arkitekter SAR T. Forsman och U. Snellman och byggnadsingenjör A. Westman, Stockholm.

Prisnämnden:

I kv. Basfiolen föreslås en hallbyggnad av måttliga plandimensioner, och ansluten till denna en lägre byggnad mot torget för bl. a. stadsfullmäktige. Denna gruppering är väl genomförd och byggnaderna äro utmärkt avvägda. Stadsfullmäktigesalen har emellertid på ett okonstruktivt sätt skjutit in i huvudbyggnaden, vilket dock torde kunna avhjälpas. Fasaderna mot torget, ehuru något osjälvständigt utbildade, ha en lämplig karaktär. Planlösningen är redig. Anmärkas kan dock bl. a. att magistratens lokaler äro alltför splittrade.

Bebyggelsen i kv. Ambrosia är något enformig men har väl studerade planer. Byggnaden utefter Ågatan, vars fasader äro torra och schematiska, är alltför hög i den närmast domkyrkan belägna delen och skymmer kyrkan från Ågatan sett. Byggnadskostnaden intar ett medelvärde.

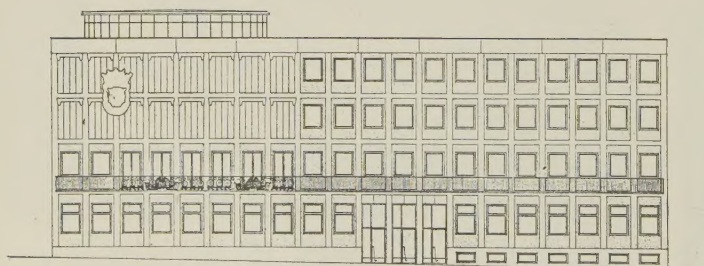
»Possunt nec Posse videntur». 3:e pris 3000 kr. Arkitekt SAR G. Larsén med biträde av byggnadsingenjör Sven Nygren, Stockholm.

Prisnämnden:

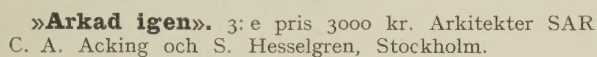
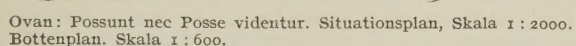
Byggnadernas gruppering är god med en koncentrerad byggnad på torgets norrsida och ett mera upplöst byggnadssystem utefter Ågatan. Denna gatas karakteristiska, böjda linje har dock icke tillvaratagits tillräckligt. Värdet av det nästan alltför öppna sammanhanget mellan domkyrkoparken och torget kan diskuteras, då Domkyrkogatan synes löpa risk att förlora sin ursprungliga karaktär. Huvudbyggnaden vid torget är som i flera andra förslag för hög mot Hantverkaregatan och konkurrerar dessutom genom sin längd och höjd på ett mindre lyckligt sätt med Stora Hotellet.

Lokalernas huvuddisposition och planlösning är i allmänhet god med rediga kommunikationer och lämpliga rumformer. Stadsfullmäktiges sessionssal är dock olämpligt utformad. En del tjänsterum ha nordligt läge.

Som helhet är förslaget väl genomarbetat. Byggnadskostnaderna äro måttliga.

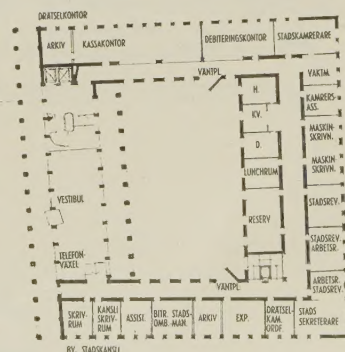
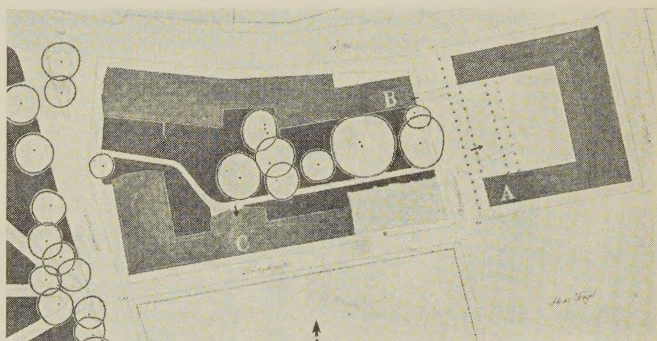
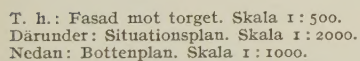
Skala 1 : 500.

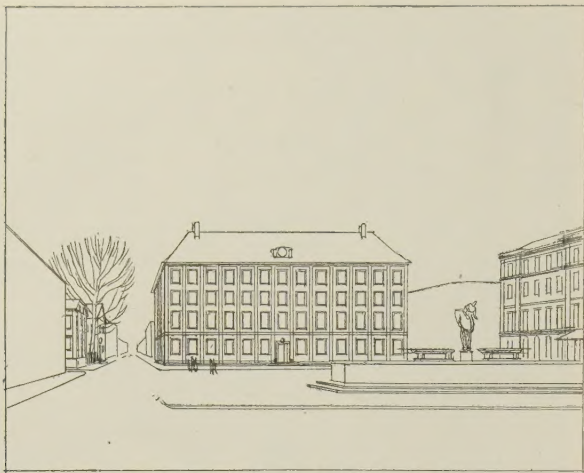

Byggnaden vid Stora Torget är utformad som en centralbyggnad vettande mot domkyrkan och det öppnade kv. Ambrosia. Byggnaden har orienterats helt mot väster och som följd härav har huvudentrén fått ett alltför undanskynt läge under en portik mot Platensgatan. Planlösningen är i stort sett redig och välstuderad. Magistraten har fått en avskild och god förläggning. Trapphallen är något överdimensionerad. Fasaderna mot torget är främmande för platsen genom sin tyngd och slutenhet.

Bebyggelsen i kv. Ambrosia är något sökt i vissa detaljer men i stort sett omväxlande på ett trevligt sätt och måttligt med avseende på höjden i kvarterets västra del mot domkyrkan. Fasaderna ha en god skala men är möjligen litet konstlade i vissa detaljer. Reservutrymmena äro knappa.

A detailed architectural drawing of the facade of the Palazzo del Senato in Mantua. The drawing shows a three-story building with a series of windows. The top floor has a row of small, square windows. The middle floor has a row of larger, arched windows. The ground floor has a row of windows, some of which are arched and some are rectangular. A central entrance is visible on the ground floor. The drawing is a black and white line drawing, showing the architectural details of the facade.

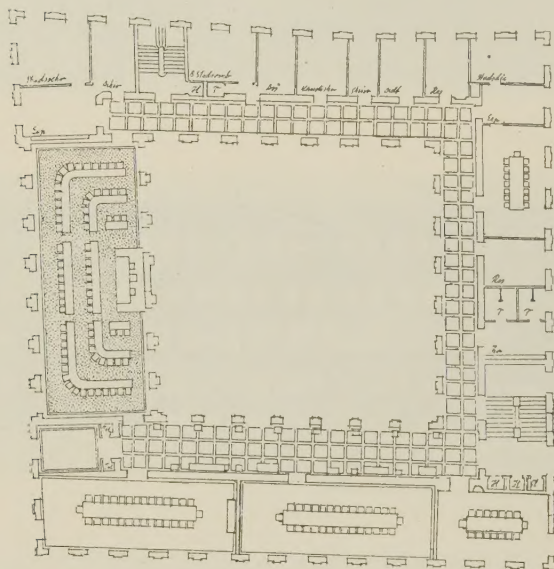
»Aster». Inköp 2000 kr. Arkitekt SAR Artur von Schmalensee, Stockholm.

Prisnämnden:

Den koncentrerade och innehållsrika byggnaden vid Stora Torget har gjort det möjligt att anordna en låg och tilltalande bebyggelse i kv. Ambrosia med stora gårds-sammanhang och ett vackert perspektiv i Agatan, där en uteder gatans svängning löpande mur utgör ett fyndigt uppslag. Genom att en så stor del av de begärda lokalerna förlagts till huvudbyggnaden vid torget har denna blivit för hög med hänsyn till Hantverkaregatas ringa bredd och den trånga gården. Huvudgrupperingen av lokalerna är i allmänhet klar och redig med tre goda inre sammanhang. Anmärkas bör dock, att stadsfullmäktigesalen avskär förbindelsen i våningen 1 och 2 tr. Placeringen av ritsalar till olika kontor i vinden är olämplig och huvudtrappan har fått ett i förhållande till entrén väl undan-skynt läge. Huvudbyggnadens fasader äga en kylig sträng enkelhet, som är av god verkan och som klart anger byggnadens officiella karaktär. Även ur fasadsynpunkt synes byggnaden ha vunnit på att göras en våning lägre.

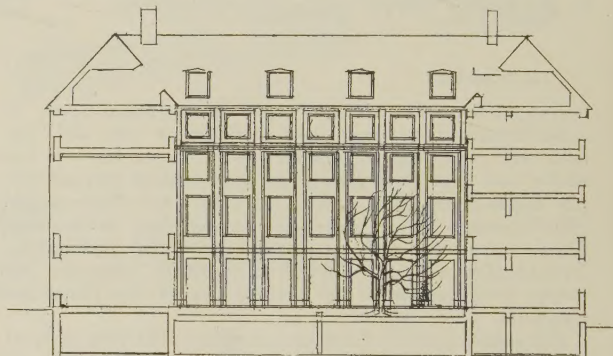
Den yttre utformningen av byggnaderna i kv. Ambrosia kontrasterar på ett verkningfullt sätt mot huvudbyggnaden och ansluter sig med sin enkla, flärdtyp väl till den gamla bebyggelsen omkring domkyrkan.

Förslaget hör i vissa avseenden till de finast studerade som inlämnats men är mycket ofullständigt redovisat.

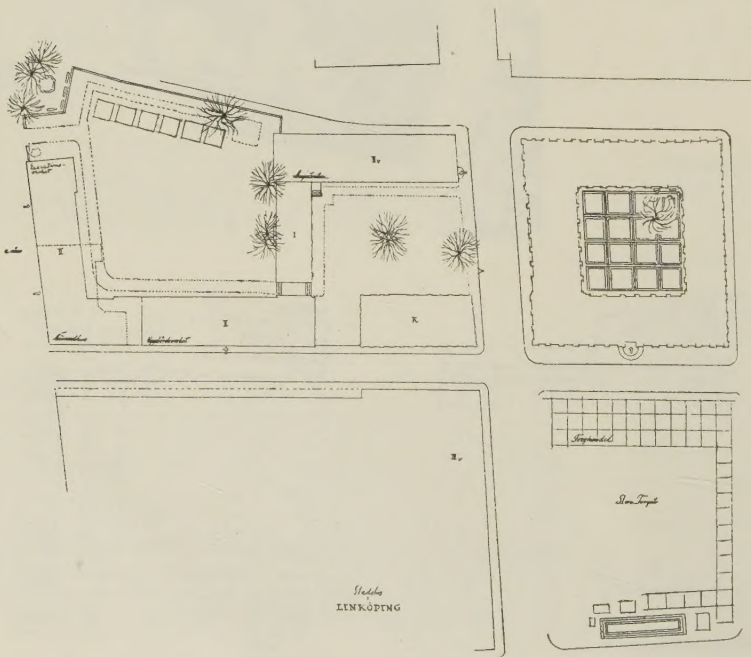

Skala 1:600.

Plan 1 tr.

Skala 1:600.

Prisnämnden bestod av:

Borgmästare Bertel Hallberg
Expeditor Elof Johansson
Ingenjör Helge Netz
Stadsarkitekt Sten Westholm
Byggnadsrådet Ragnar Hjorth
Arkitekt Yngve Ahlbom
Arkitekt Nils Sterner

Skala 1:1600.

STADSHUS

i Hässleholm

Vy från Nytorget.

Prisnämnden bestod av:

Apotekare Paul G. Nordström
Stadsarkitekt Arvid Fuhre
Arkitekt Leif Reinius
Riksdagsman R. Rosenberg
Stadsarkitekt Valds Wikén.

Utöver de här visade förslagen inköptes för 1 000 kr. vardera: »Scania» av ark. SAR Tore Virke, medhj. Rico Frenler, »Piquillo» av ark. SAR Dag Efvergren, medhj. ing. Harry Janzon, »Enkelt som kärlek» av ark. SAR K. W. Ottesen, ark. MAA Aage Rosenvold och ark. Henning Jörgensen, »Suzette» av ark. SAR Lars Bryde.

»**Parken och torget**». 1:a pris 5000 kr. Arkitekter SAR Per-Axel Ekholm och Sidney White, Stockholm.

Detta förslag torde enligt stadsarkitekt Wikén inom kort av stadsfullm. antagas till utförande.

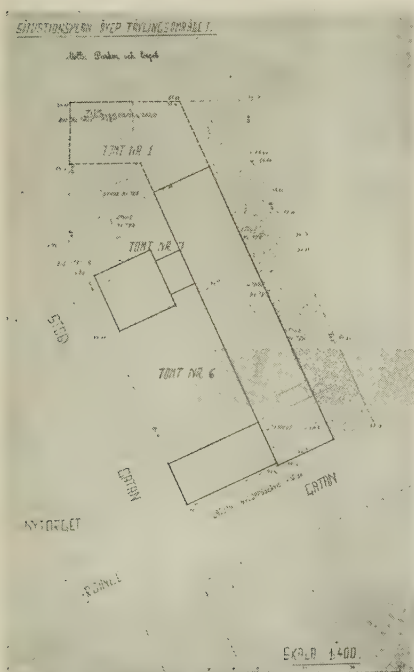
Prisnämnden:

Det är ett enkelt och klart förslag med en vacker uppdelning av byggnadsmassorna och en riktig och måttfull avvägning i planen. Den långa mittkorridoren i huvudkontorsbyggnaden är dock väl monoton.

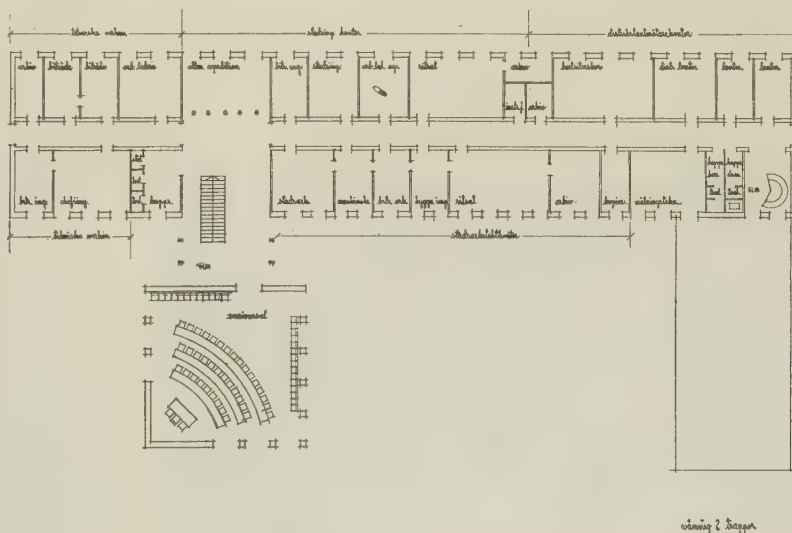
Butiksflygeln mot Röngeгатan kan med fördel sänkas till I vån. med hänsyn till de lokaler, som förslagsställaren förlagt dit.

Byggnadens tyngdpunkt, den markerat framskjutande byggnaden, som innehåller entré och fullmäktigesalar, är också onödigt hög.

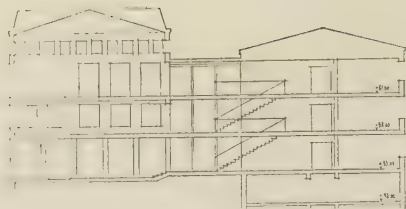
Stadsfullmäktigesalen i översta våningen kan dock utan olägenhet sänkas något. Den öppna entréportiken är alltför uppfylld av pelare. Trevnaden med denna portik kan överhuvud ifrågasättas. Att delvis bygga kring med

Situationsplan. Skala 1 : 1600.

Plan av vån. 2 trappor. Skala 1:600.

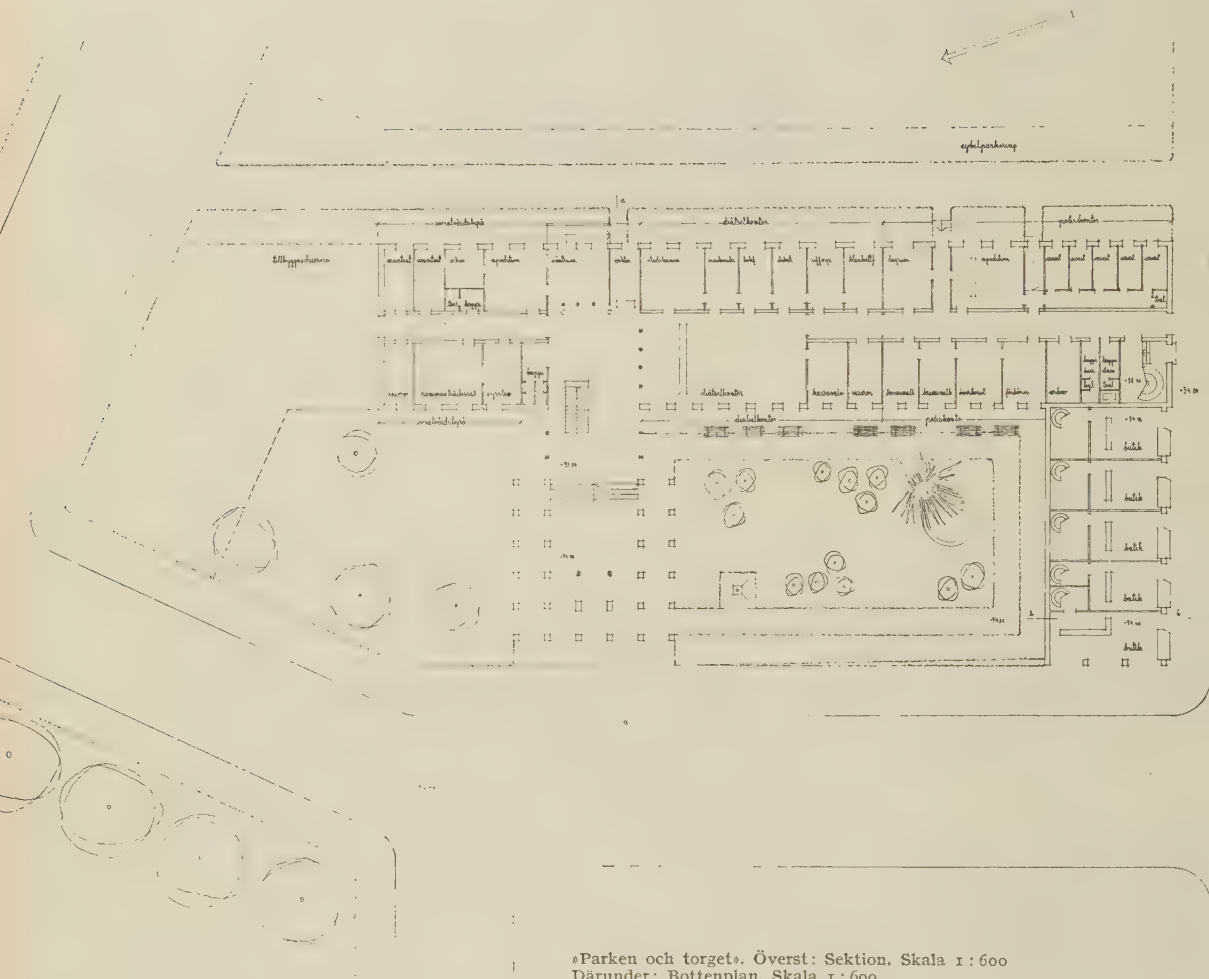
väggar till en sluten entréhall skulle kanhända vara en fördel.

Fasaderna ha delvis monoton karaktär men ha stora möjligheter att förrikas.

Friytan mot torget framför den långa trevåningsbyggnaden är av stort värde.

Utbyggingsmöjligheterna äro mycket goda och avsluter enkelt och osökt till byggnaden.

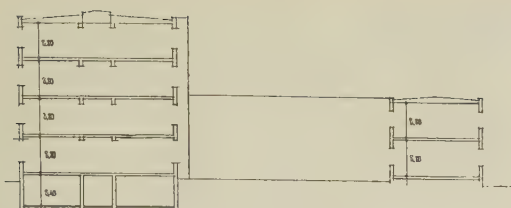
Ställe: Parken och torget

»Parken och torget». Överst: Sektion. Skala 1:600
Därunder: Bottenplan. Skala 1:600.

»Stork». 2:a pris 3700 kr Arkitekt SAR G. A. Christiansson och arkitekt C. Bergman.

SEKTION

»Stork». Ovan: Sektion. Skala 1:600.
T. h.: Situationsplan. Skala 1:1600.

Prisnämnden:

Byggnaden är uppdelad i ett flertal enheter av olika storlekar grupperade kring en gård, som delvis öppnar sig mot söder.

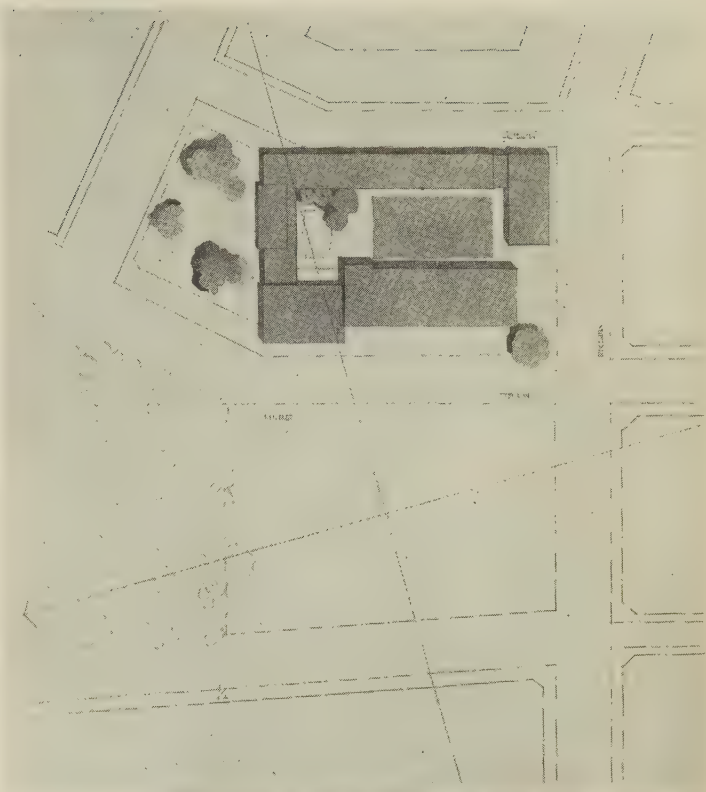
Förslaget är utformat med stor klarhet och är grundligt genomstuderat. Det har en ganska fin rörlighet och mjukhet i sin plan, med en känsla för måttfullhet och trevnad. Det är enkelt och byggbart.

Entréhallen är vackert utformad med genomblicken mot gården.

Fyravåningarslängan mot torget kan dock verka tung och skuggande för den jämförelsevis smala gården.

Fasaderna äro i vissa delar schematiskt utformade.

Utbyggnad ej lätt att genomföra.

»Miljö». 3:e pris 2300 kr. Arkitekt SAR Hans Westman med biträde av ingenjör Sandin.

Prisnämnden:

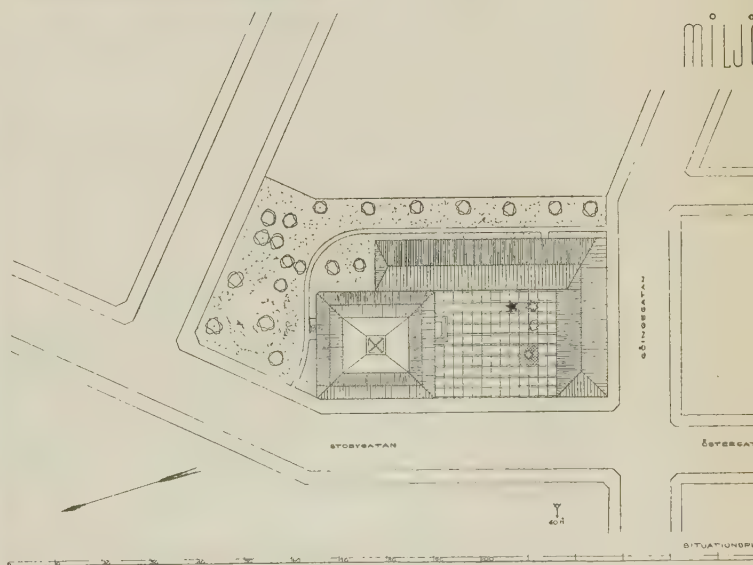
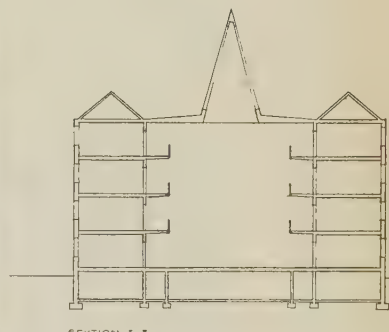
Har en viss rörlig uppdelning, som är sympatisk. Speciellt är entréplatsen trivsamt och ansluter sig vackert till torget.

Förslaget är genomstuderat och skickligt löst. Men uppdelningen av lokalerna i de olika byggnadskropparna är inte alltid klart motiverad.

Den stora byggnadskroppen mot torget är massiv och tung i sitt yttre. Mitthallen är ganska fängselslik i interiörbilden.

Fasaderna ha trots ett kvalificerat arbete genomgående en något komplicerad och affekterad karaktär och ha delvis en ganska dystert uppsyn.

Utbyggnadsmöjligheterna svåra att genomföra.

STADSHUS

i Östersund

Östersunds rådhus har fått en viss berömmelse som en monumental byggnad från den nationella tegelromantikens tid. Det uppfördes 1910 efter ritningar av den skånske arkitekten F. B. Wallberg, som vann en uppmärksammas pristävling, där Carl Bergsten fick 2:a pris. På byggnadens creditsida står att den har en förträfflig silhuettverkan i den storlinjiga terrängen med sitt barocktorn av en typ som är välkänd från norrländska klockstaplar och en genomgående hög hantverksstandard i detaljer och inredning.

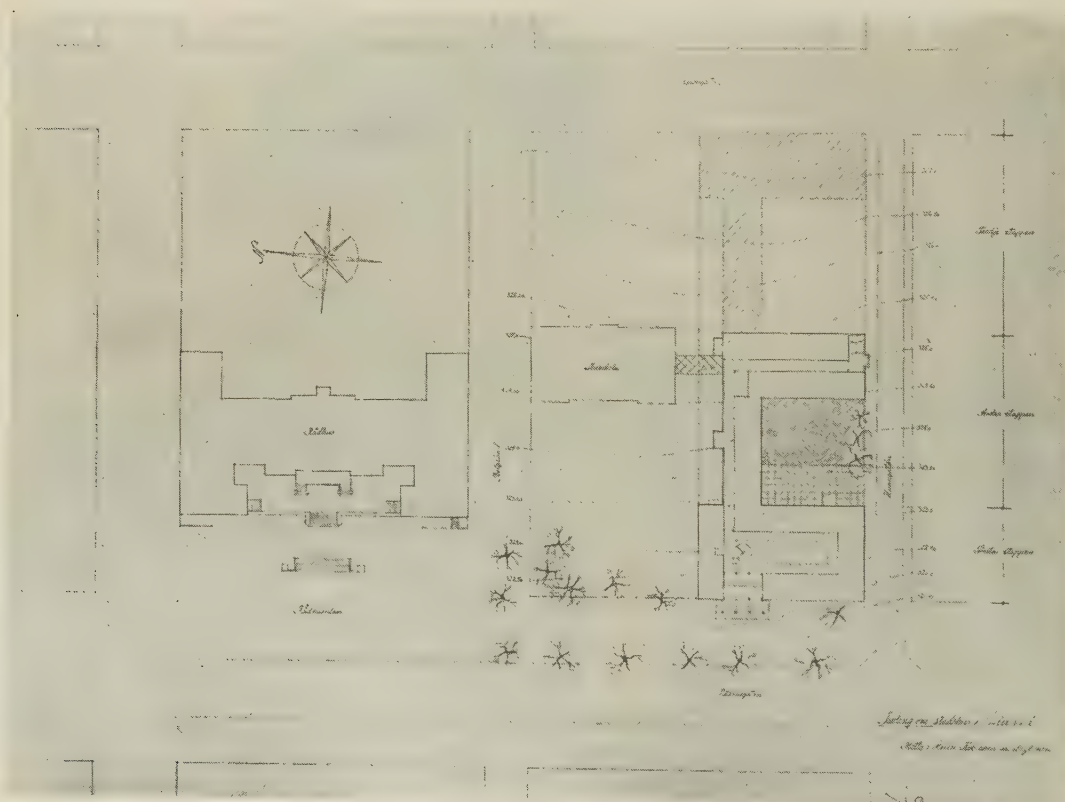
Sedan länge har frågan om utvidgning av stadens förvaltningslokaler varit aktuell. Vid rådhusets uppförande förutsågs möjligheten att vid behov direkt bygga ut dess flyglar. Det är emellertid inte att undra på att man nu drar sig därför; även om rådhuset inte på något sätt är ett klassiskt avslutat byggnadsverk är dess sort helt främmande för vår tids arkitekter att arbeta i. Man har beslutat bygga ett särskilt »stadshus» (rättare: nämndhus) i ett par etapper.

De platser som man i första hand inriktat sig på är dels den rätt stora rådhusomtens (Kv. Lagboken) östra del, som man dock haft betänkligheter emot med hänsyn till dess möjligheter som park, dels ett par tomter i det bredvid liggande kvarteret Kokboken. En besvärlighet är den mellan rådhuset och dessa tomter liggande flickskolan, en putsbyggnad som genom påbyggnad blivit rätt klumpig och främmande

för omgivningen. Det kan emellertid förutses att skolan så småningom flyttar därifrån och dess tomt, eventuellt också dess byggnad, kan inlemmas i rådhuskomplexet. Skolans behov av sol och ostörd lekplan har emellertid spelat rätt stor roll för nämndhusprojektet.

Förhistorien till tävlingen saknar inte sina poänger, bl. a. en livlig diskussion och omröstning i själva stadsfullmäktige om huset skulle byggas i rött eller gult tegel! Stadsarkitekten hade då redan gjort utredningsförslag för båda de alternativa lägena och fler till. Man hade slutligen enat sig om ett förslag med två separata flygelbyggnader på rådhusomtens, då tvivel om lämpligheten uppkom igen och man beslöt sig för tävlan, närmast med tanke på kv. Kokboken. Arkitekterna Ancker-Gate-Lindegren, Sture Frölén, Artur v. Schmalensee och Cyrillus Johansson inbjöds. Som prisnämnd fungerade arkitekten Hakon Ahlberg, prof. P. Hedquist, stadsarkitekten H. Nordlund, drätselkammarens ordf. grosshandlare P. Åslund och riksdagsmannen Nils A. Larsson.

Sedan det i efterhand medgivits att de tävlande alternativt fick göra förslag till förläggning även å rådhusomtens har uppgiftens arkitektoniska huvudfråga: samordnande med eller kontrast till rådhuset, kommit i förgrunden. Det finns många skäl för kontrastprincipen. En hel del offentliga byggnader i detta stadscentrum ligga här utspridda, som på en fäbod-

Skala 1 : 1600.

The floor plan illustrates the layout of the Hörsaalgebäude, featuring a central hall (Hörsaal) and several surrounding rooms. The rooms are labeled as follows:

- Top Section:** Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro.
- Left Section:** Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro.
- Right Section:** Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro.
- Bottom Section:** Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro, Vorlesungssaal, Seminar, Büro.

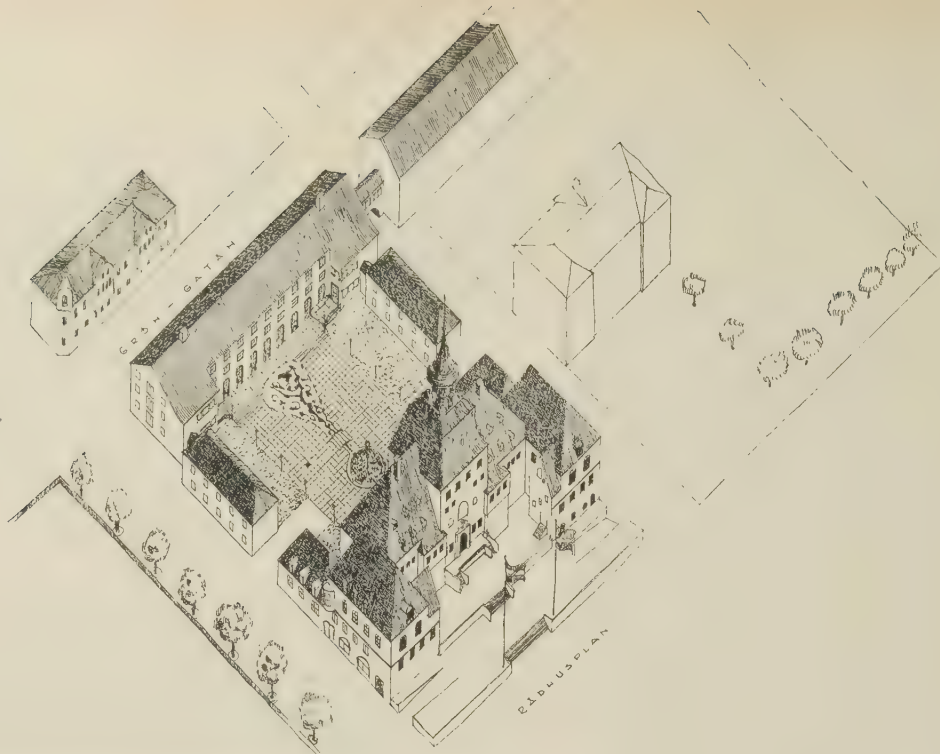
The central hall (Hörsaal) is a large rectangular space with a semi-circular stage area at the bottom. The plan is oriented with North at the top, as indicated by the 'N' symbol.

Skala 1 : 600.

This architectural drawing shows the exterior of the building. It features a multi-story structure with a central section that has a series of windows. To the right, there is a gabled roof structure. The drawing is a line drawing, showing the building's form and structure.

 $\mathcal{A} = \mathcal{B}$

Skala 1 : 600.

Perspektiv och bottenplan; skala 1:600, av motto »Jämtlands vapen alt. Lagboken».

»**Hellre Kokboken än Lagboken.**» Arkitekter SAR S. Ancker, B. Gate och S. Lindegren, Stockholm.

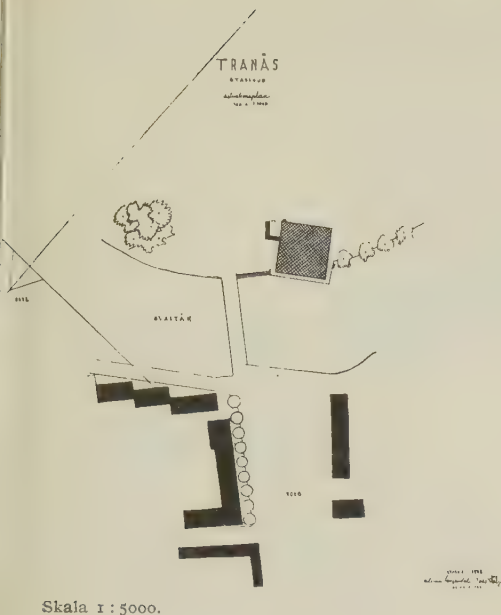
Prisnämnden:

Förslaget huvudgrepp är synnerligen gott, och de olika byggnadskropparna ha erhållit en naturlig inplacering såväl i terrängen som i förhållande till flickskolan. Huvudentrén, som förlagts till Rådhusgatan, ligger väl till, och de inre kommunikationerna äro goda och väl lösta, även om huvudtrappans läge torde kunna diskuteras. Hallen i huvudbyggnaden har med sina relativt tränga mått dock goda proportioner. Dispositionen av lokalutrymmena är icke alltid väl genomtänkt, men detta synes vid en genomarbetning gå att lösa. Med hänsyn till de olika byggnadsetapperna hade panncentralen lämpligen bort förläggas till första etappens byggnad. Entréerna till avlöningskontoret och garagen äro mindre väl lösta och sönderstycka på ett olyckligt sätt den mot söder öppna gården. Fasaderna ha i stort sett ett värdat utförande. Byggnadskostnaderna äro måttliga.

»**Jämtlands vapen alt. Lagboken**» Arkitekt SAR Cyrillus Johansson, Stockholm.

Prisnämnden:

Författaren har med utnyttjande av den östra delen av kvarteret Lagboken sökt fullborda rådhuset och skapa en sluten och vacker gårdsbild. Den föreslagna bäcken och spegeldammen böra dock utgå, enär de verka främmande i miljön. Entréerna äro splittrade och ur övervakningssynpunkt mindre tillfredsställande. Trapporna äro indirekt belysta, vilket knappast hade varit nödvändigt. Första etappens lokalbehov är väl tillgodosett inom den föreslagna huvudbyggnaden. Den andra etappens lokalbehov kan möjligen rymmas inom de två mindre flyglarna. De norra och södra fasadernas utformning är ej övertygande. Gårdsfasaderna ha utformats med en viss känsla för samhörighet med rådhuset. Byggnadskostnaderna äro måttliga.

STADSHUS

i Tranås

Sedan vi erhållit första pris till förläggning av och förslag till stadshus och stadshotell i Tranås, har förslaget till stadshus vidare utarbetats och antagits av byggnadskommittén. Stadshuset och dess utförande har omhändertagits av distriktets allmänna restaurantbolag.

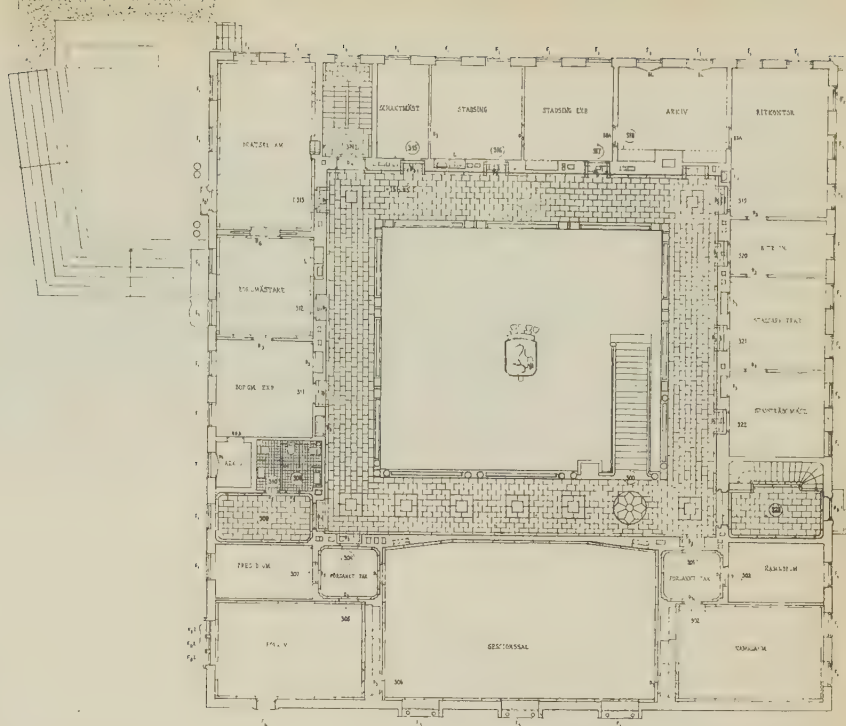
Enligt tävlingsprogrammet skulle stadens bibliotek inrymmas i byggnaden. Det har senare visat sig lämpligt att förlägga detta till annan plats.

Under projekteringsarbetets gång ha vi givits tillfälle att beträffande läge och utformning medverka vid utarbetandet av förslag till bro över Svartån till platsen vid stadshuset.

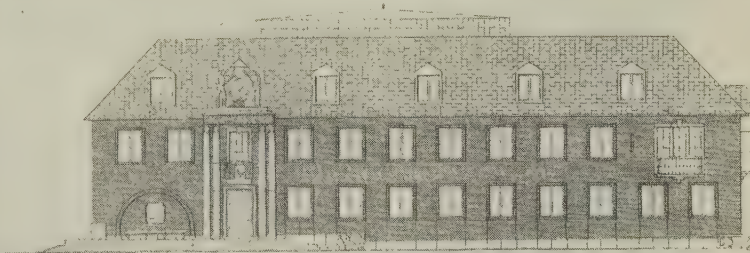
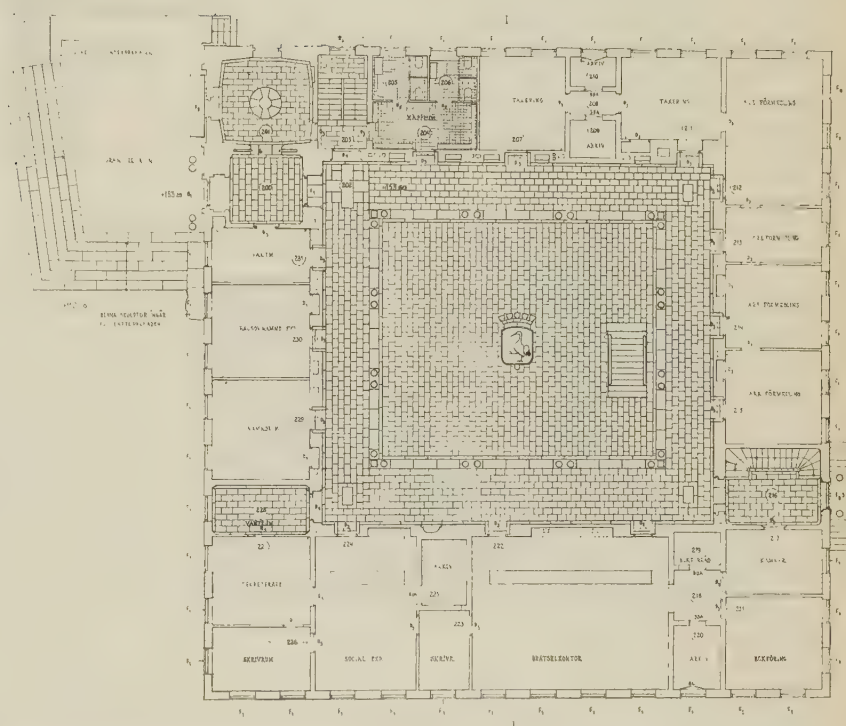
Grundförhållandena för stadshuset ansågs vid tiden för tävlingen ogynnsamma, men ha efter vidare undersökningar visat sig ej medföra tekniska svårigheter.

Stadshusbyggnaden är föreslagen att uppföras i rött fasadtegel med dekorativa element i grå granit. Taket täckes med kopparplåt. Hallens väggar putsas i färgat bruk. Golv i hall och korridorer beläggas med grå kalksten. Övriga golv utföras av ekstav.

Adrian Langendal och Ivar Stål

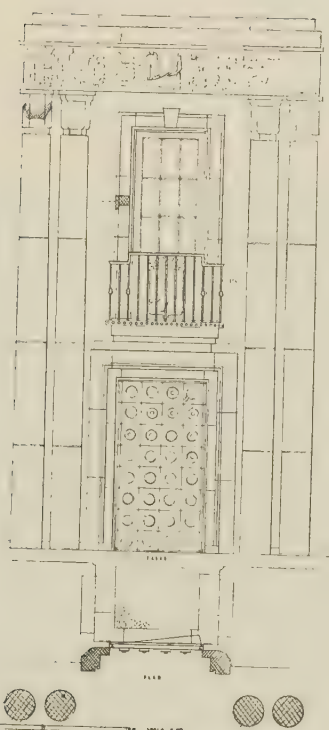

TRANÅS
STADSHUS

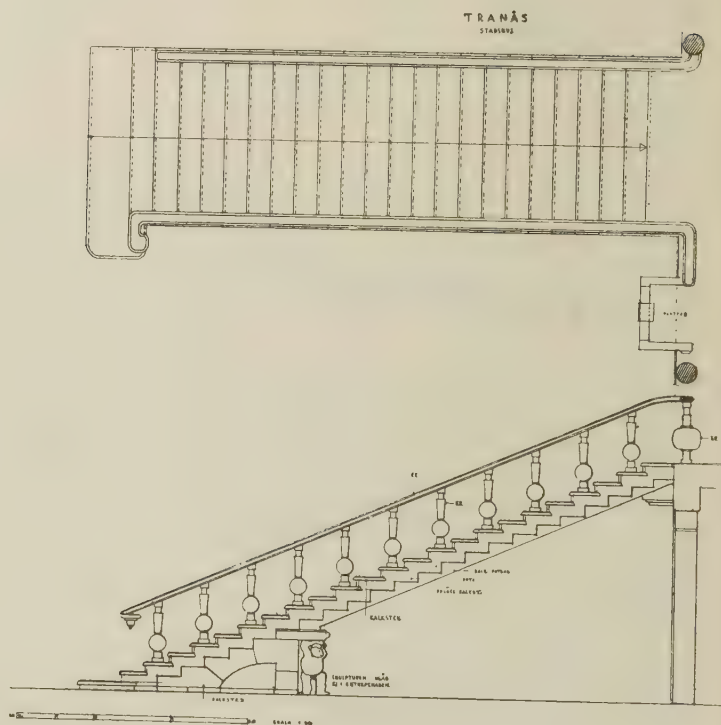

Skala 1:400.

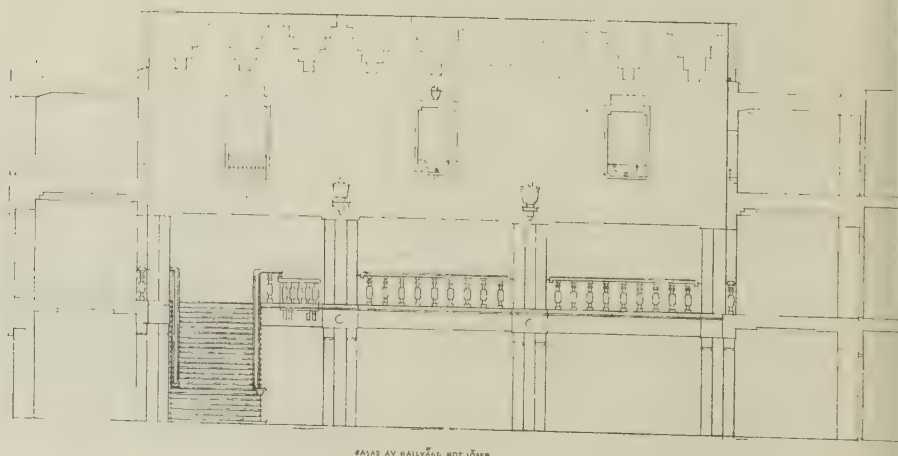

Skala 1:100.

Skala 1:100.

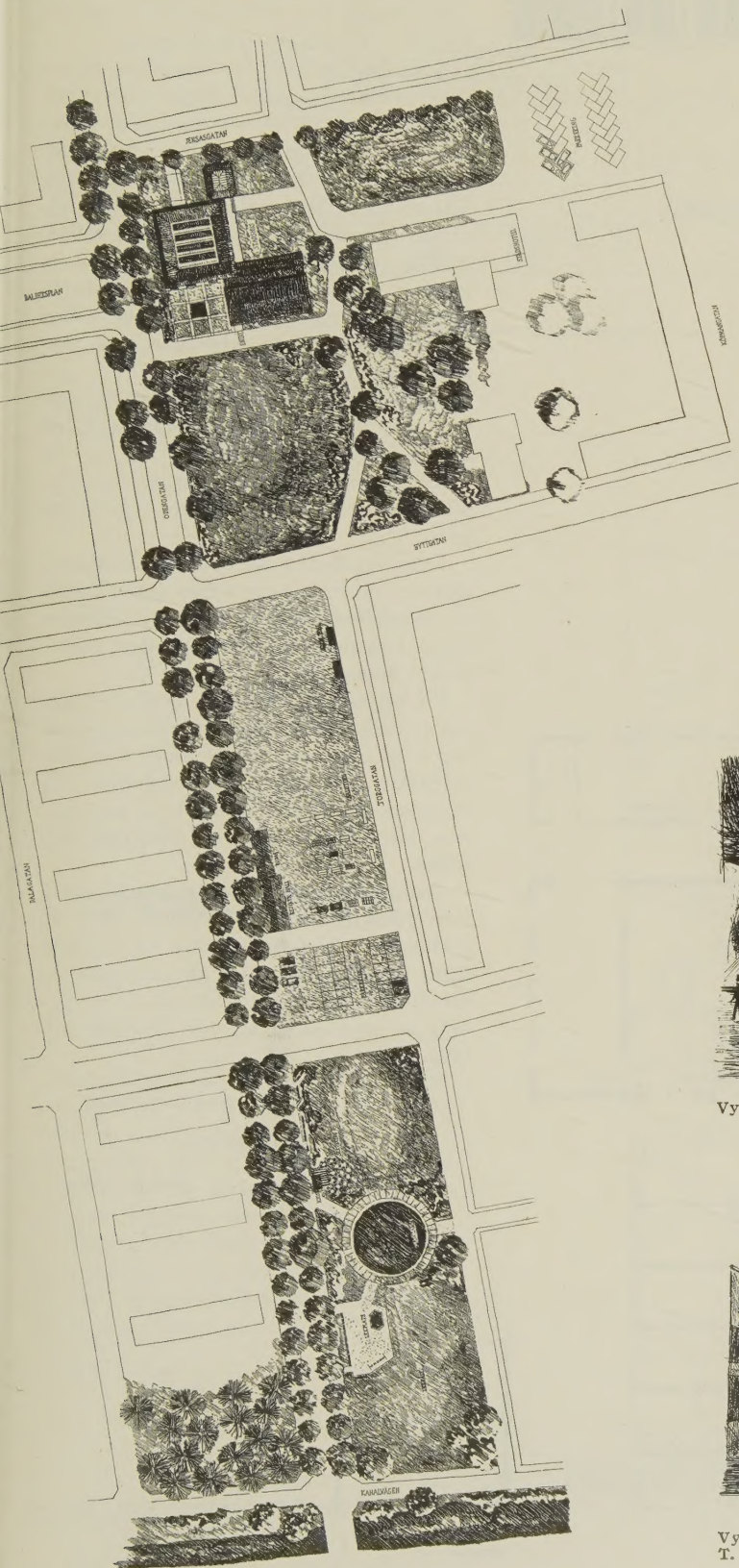
Stadshus i Tranås. Fasad mot ån, detaljer av entrén och trappan samt hallinteriör.

FASAD AV HALLVÄGG MOT LÖSEN

Skala 1:20

STADSCENTRUM och STADSHUS i Sandviken

Uppdraget har gällt att utreda frågan om lämplig förläggning av stadshusbyggnad i Sandviken. För att bedöma omfattningen av byggnaden och dess uttrycksmöjligheter har dessutom ett projekt till stadshusbyggnad uppgjorts.

Ett naturligt administrativt centrum utgöres av skärningspunkten mellan Järntorget, Baldersplan och Jensasparken, som samtliga äro breda stråk, vilka sammanstråla på ett ännu ganska tillfälligt sätt. En stadshusbyggnad på denna plats skulle skapa fasthet åt planen. Byggnaden blir helt friliggande och synlig från omgivande gatustråk. Det har därför synts oss viktigt att byggnaden från alla fyra sidor visar en intressant exteriörkomposition.

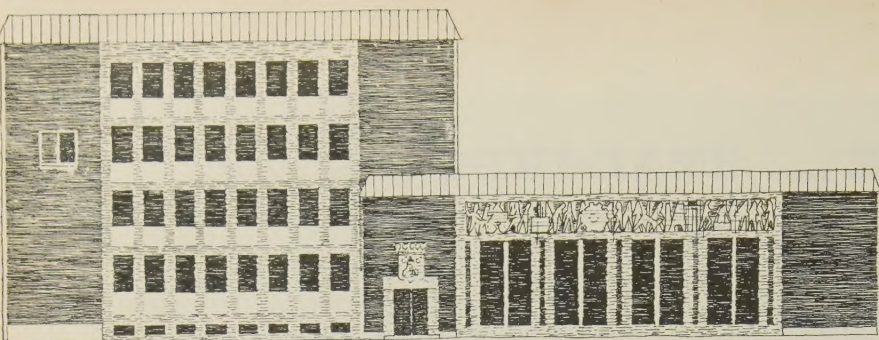
Väster om stadshuset fram till Hyttgatan behandlas Järntorget som park framför stadshuset, vilken sammanväves med den föreslagna hotellparken.

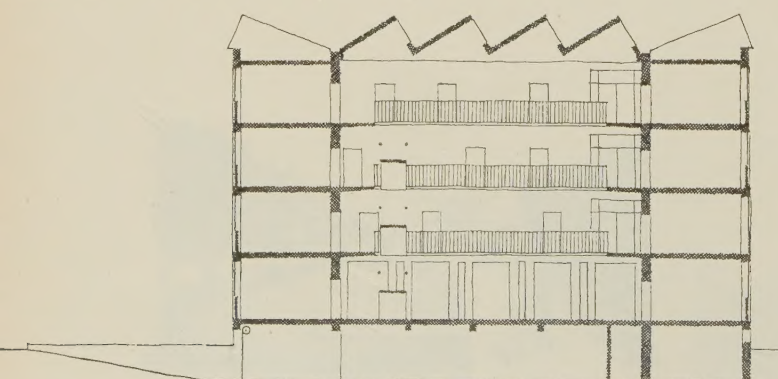
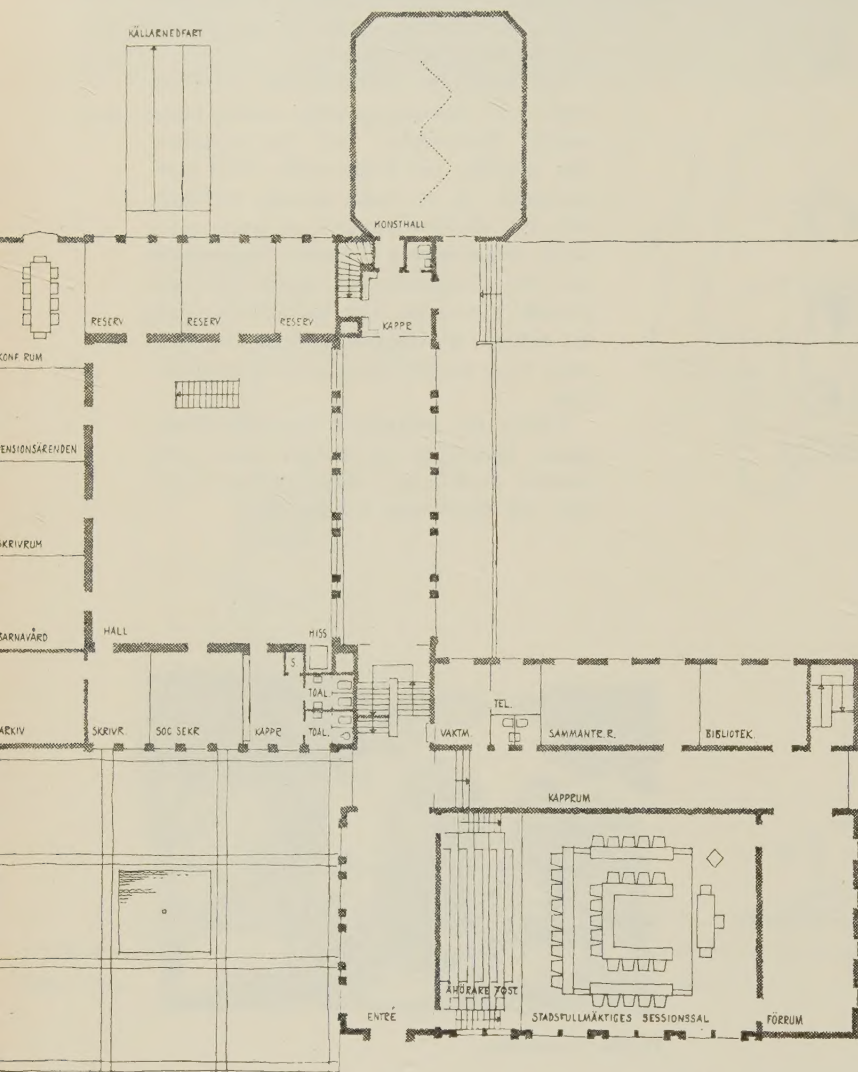
Vy från Jensasparken.

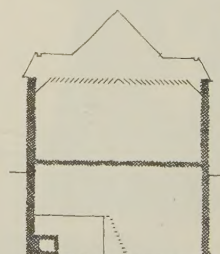
Vy från Järntorget.
T. v.: Situationsplan. Skala 1:2400.

FASAD MOT VÄSTER

HALLBYGGNADEN
LÅNGSEKTION

KONSTHALLEN
TVÄRSSEKTION

Skala 1:400.

Salutorget skjutes till den del av Järntorget, som ligger väster om Hyttgatan. Längre västerut föreslås torgaxeln framdragen öppen ända till kanalen i form av park med lekplatskaraktär.

Som ersättning för den tomtmark, vilken sålunda utlägges till park, bör den s. k. Dalaparken ombildas till byggnadskvarter i föreslagen utsträckning.

Stadshuslokalerna äro uppdelade på två sammankomponerade byggnadskroppar. Den ena, som är två våningar hög, är belägen i Stadshotetets förlängning och innehåller större sammanträdesrum, vigselrum m. m. Den andra, som är fyra våningar hög, förutom dagsljusbelyst källarvåning, innehåller rena administrationslokaler, grupperade kring en överljusbelyst hall, kring vilken löper mot hallen öppna gallerier i tre våningar ovan bottenvåningen.

Huvudentrén till stadshuset är orienterad mot parken framför Salutorget på västra fasaden. Man kommer här in i en vestibul som öppnar sig mot norr mot en mindre förplats i stadshusets nordvästra hörn.

Från vestibulen når man allmänhetens läktare i stora sessionssalen samt längre in stadsfullmäktigeledamöternas särskilda entré. I fonden av vestibulen ligger stadshusets huvudtrappa.

En halvtrappa högre än vestibulen ligger i fonden stora stadshushallen med lägre del öppnande sig åt söder mot Jensasparken. Utanför stadshushallen byggnadens sydsida föreslås en stor terrass, som kan utnyttjas vid festligare tillfällen.

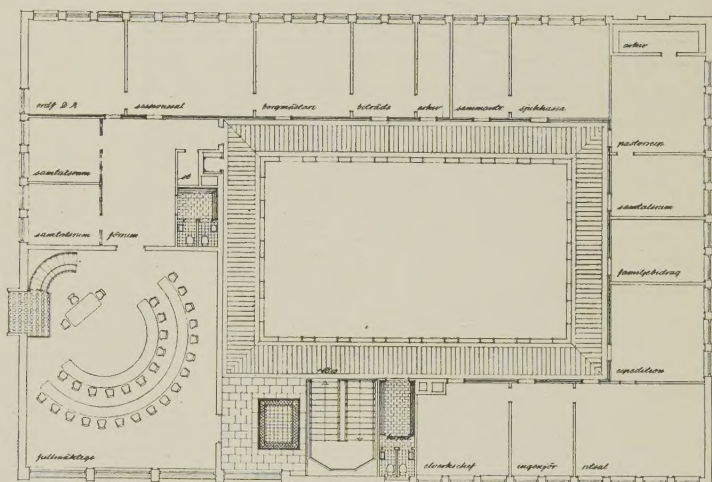
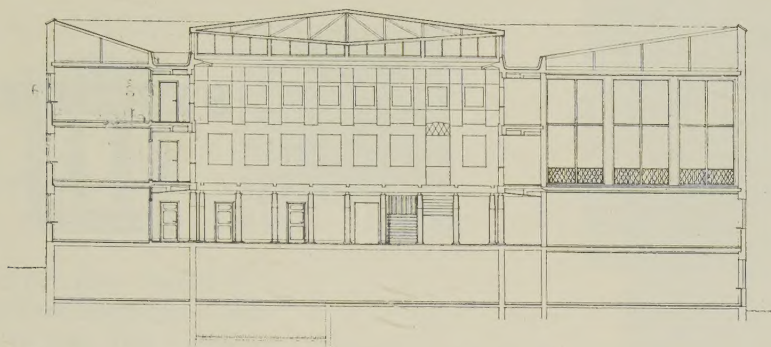
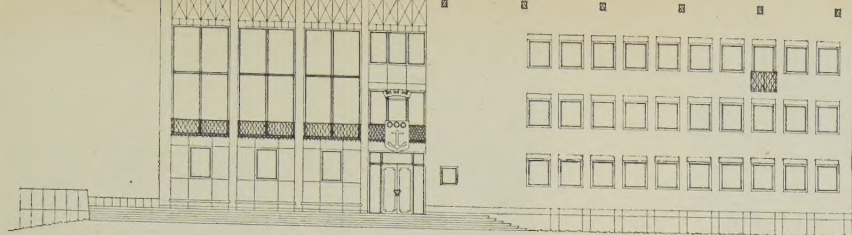
Stadshushallen har en särskild entré från Jensasparken. Intill denna entré ansluten en konsthall såsom en särskild lägre flygel. Konsthallen kan förutom sitt egentliga syfte även tjäna som en utvidgning av stadshushallen vid särskilda tillfällen.

Ahrbom Zimdahl Arkitektkontor

Arkitekter SAR

Helge Zimdahl

Anders Berg

STADSHUS

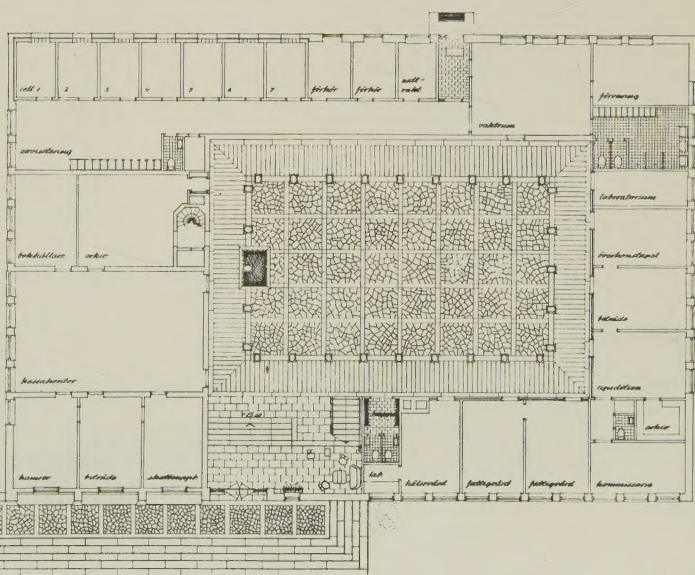
i Nynäshamn

Vid arkitekttävling 1945 erhöilo under-tecknade var sitt 2:dra pris och ombads sedermera att tillsammans utarbete ritningar efter ett i viss mån ändrat lokal-program. Bl. a. hade den i tävlingsprogrammet begärda restaurangen slopats.

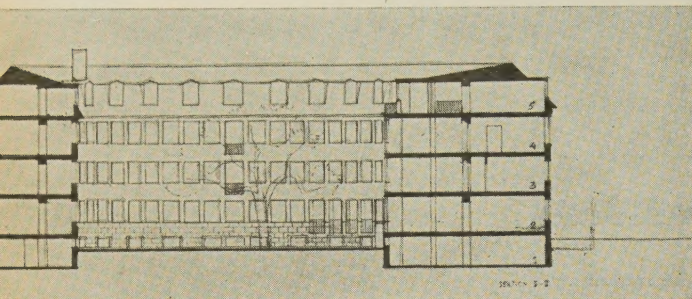
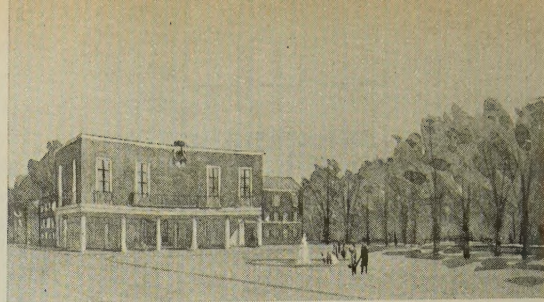
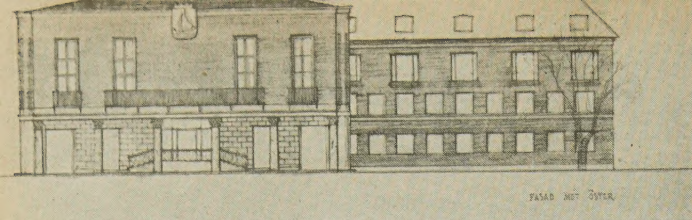
Efter godkännande av huvudritningarna ingavs i vederbörlig ordning ansökan om byggnadstillstånd, vilket fortfarande låter vänta på sig.

Tore Virke

Gösta Wiman

Uppifrån: Fasad mot torget, sektion, vån. 1 tr. och bottenvåning. Skala 1:400.

STADSHUS

i Kristinehamn

Förslaget, motto »Vårsol», seg-
rade i begränsad tävling och för-
ordades i april 1947 av prisnämnden
till utförande. Sedan lokalbe-
hovet närmare undersökts visade
sig byggnadsvolymen mot pris-
nämndens uppfattning behöva ökas
i stället för minskas. Huvudgreppet
har emellertid bibehållits.

»Vårsol». Arkitekt SAR Nils
Grafström, Stockholm.

Ur prisnämndens yttrande:

Stadshuset med polishuset har ut-
formats som en sluten fyrkant med
en rund gård och med stadsfullmäk-
tigesalen som en flygel intill tomt-
gränsen mot torget. Biblioteket har
förlagts till den staden tillhöriga tomt-
en nr 4 i samma kvarter. Denna för-
läggning har möjliggjort en samlad
och hel form för såväl stadshuset som
biblioteket, samtidigt som utbygg-
nadsmöjligheterna för båda byggnad-
erna bli mycket goda med möjlighe-
ter till fortsatt enkel och klar grup-
pering. Den föreslagna förskjutning-
en av byggnadskomplexet mot ån
torde vara fördelaktig och även ge-
nomförbar.

Byggnadsgrupperingen är redig och
osökt och stadshuset har en tillbörlig
valör i stadsbilden.

Entréerna äro väl förlagda, särskilt
stadshusets huvudentré, och kommuni-
kationsutrymmena trevliga och väl
belysta...

Sessionssalen är vackert utformad
men dess längd torde kunna minskas
något, vilket även skulle vara till för-
del för entréportiken. Allmänhetens
utrymme är inte helt tillfredsställande.

Stadshusets byggnadsvolum är stor,
men kan minskas avsevärt främst ge-
nom en omarbetning av vindsvåningen
med dess stora reservutrymmen, en
förändring på vilket även gårdens
proportioner och belysningsförhållan-
den skulle vinna.

Bibliotekets planlösning är före-
bildlig i sin koncentration och över-
skådlighet, som har driftsekonomiska
fördelar och även stor trevnad...

Fasaderna i övrigt äro värdade och
i stort sett av god hållning. Huvud-
fasaden är fint proportionerad och
flygelns massverkan och skala är väl
lämpad till platsens förutsättningar.
Prisnämnden reagerar dock mot vissa
tidsfrämmande detaljer.

Skala 1:600 resp. 1:600.

